GruunRant wandeling Rondje Deurne

Versie 29 juni 2021
(voor updates: zie www.gruunrant.org/wandelroutes)

Lengte: 8km (of 6km in de ingekorte versie)

Wegbeschrijving in tegenwijzerzin

Comfort: veel onverharde wegen, met alternatieven in het geval van modderig weer.

Ik bekijk de wereld door een GruunRant-bril

Behouden Versterken Verbinden

Korte beschrijving

Deze wandeling brengt je langs een boeiende mix aan landschappen en natuurgebieden in Deurne en de grenszone met Wijnegem en Wommelgem. Interessante hoekjes in bekende parken, verborgen pareltjes van beekvalleien, soms zelfs met een toets landelijkheid, op fietsafstand van het stadscentrum en randgemeenten. Stukjes historiek wisselen af met moderne parkconcepten, maar ook de dreigingen en de kansen in een stedelijke dynamiek ontdek je er. Op het einde van de wandeling weet je ineens ook waar de plannen voor nieuwe stukken autostrade zich situeren. En je ontdekt hoe GruunRant aan de slag wil gaan met het uitbreken van verharding en de verkoeling van de stad door een groene dooradering binnen de versteende woonwijken. Verrassend, boeiend, ontspannend, leerrijk, zo mag je deze wandeling gerust samenvatten.

Startpunt

Vrij te kiezen (lusvormige wandeling). Er zijn meerdere haltes voor openbaar vervoer in de buurt van de wandeling (aangeduid op de kaart). Het openbaar vervoer ter hoogte van de ingang van de Jezuïetendreef is bus 410 of Tram 10.

De routebeschrijving start in het Rivierenhof, aan het kasteel (Parkweg, aan de grote vijver). Een deel van de route volgt gemarkeerde GR paden.

Voor wie de aanduiding van de GR paden niet kent, hier de codes die je op je weg kan zien:

Routebeschrijving

Met het kasteel in de rug, neem je het pad dat links de vijver volgt, richting het open lucht theater. Neem het tweede pad schuin links.

Je zit nu op het pad van de GR12. Heel bondig samengevat: volg de rood-witte merktekens van de GR tot aan de Ruggeveldlaan.

Voor wie liever iets meer uitleg heeft, hier een beschrijving tot aan de Ruggeveldlaan:

- Na het tweede bruggetje direct links, het water volgend
- Let op de mooie broekbossen in dit deel van het Rivierenhof (een broekbos is een bos waar de bomen een groot deel van het jaar in het water staan. Het woord 'broek' is een oud Nederlands woord voor moeras).
- Je vervolgt de weg tot je aan een vijver komt, daar sla je links af. Een eindje verder sla je rechts af, een een stijl brugje over.
- Je vervolgt en houdt links aan tot je aan een waterloop komt het Groot Schijn.
- Het Groot Schijn volg je maar even, tot je rechts een bredere brug over deze waterloop kan nemen. Direct na de brug terug links.
- De wandelweg wijkt weg van het Groot Schijn. Even verder kom je een bakstenen gebouwtje tegen naast een gracht (dit is de Herentalse Vaart, let op het plakaatje op het bakstenen gebouwtje). Zie op de volgende pagina uitleg over de Herentalse Vaart.
- Even verder kom je aan een kruispunt van 2 wandelwegen.
    - Ga je hier rechtdoor, komt je dadelijk op de Ruggeveldlaan (een brede weg met tramsporen in het midden)
    - Wil je modder vermijden (maar je ziet heel wat minder boeiende natuur), kies dan hier links de weg tussen de knotwilgen. Zie het droge voeten alternatief iets verder uitgelegd (na de uitleg over de Herentalse Vaart).

i. Interessante info: de “Herentalse Vaart”

Daarnet heb je de mooie bochtige waterloop (‘meanderende’ beek) van het Groot Schijn gekruist, maar de rechte waterloop die je hier ziet is door mensen gegraven. Het is de ‘Herentalse Vaart’. Hier zit een boeiend verhaal achter.

Om het propere drinkbaar water van het Groot Schijn binnen de Antwerpse stadswallen te brengen, werd in 1486 deze waterloop gegraven. In de 15de eeuw werd het water van de Schelde, na een doorbraak van de Westerschelde, brak en zilter door de getijdenwerking en dus onbruikbaar als drinkwater. Ook de ruien werden zilter, drinkwaterputten waren in de binnenstad te vervuild door beerputten en begraafplaatsen. Het kanaal kreeg de naam 'Herentalse Vaart' omdat het de oorspronkelijke bedoeling was om, vanuit Antwerpen, het kanaal door te trekken tot aan de Nete in Herentals (ten behoeve van de lokale lakennijverheid). Dit kanaal is echter nooit tot in Herentals gekomen omdat Lier zich benadeeld voelde en zich verzette tegen de aanleg. De vaart was nauwelijks vier meter breed en amper 1,5 meter diep. De oorspronkelijke vaart kwam Antwerpen binnen langs de zuidkant van het Rivierenhof tot aan de huidige Stenenbrug, liep verder langsheen de Plantin en Moretuslei om daarna via de zuidelijke kant van het Stadspark, langs het huidige Rubenshuis om dan aan te komen aan de Wapper op de Meir. Daar stond een kraan met een hefboom die op en neer 'wipte' (wippen of wappen) om het water met grote tonnen uit de vaart te scheppen. Vandaar uit werd het water verder vervoerd naar de Meirbrug en de Kammenstraat waar toen de meeste brouwerijen gevestigd waren. Bij de aanleg van de Spaanse omwallingen werd de Herentalse Vaart verlegd tot aan Brouwersvliet (waar toen de bierbrouwerijen zich bevonden). De Waaslandtunnel (‘de konijnenpijp’) werd gebouwd in de bedding van de Herentalse Vaart waardoor het zijn functie verloor. Enkel het water van het stadspark werd toen nog aangevuld met dit water (bron: Wikipedia)

SUGGESTIE DROGE VOETEN ALTERNATIEF: Wie niet graag modderige voeten heeft (uiteraard vooral een probleem na een regenachtige periode), volgt niet de Herentalse Vaart tot aan de Ruggeveldlaan, maar gaat aan het kruispunt van de 2 wandelwegen linksaf. Een wandelpad tussen twee rijen knotwilgen volgend. Je komt voorbij tennisvelden, een parking aan je rechterkant, tot je op de centrale Parkweg van het Rivierenhof komt. Daar sla je rechtsaf, kort erna kom je aan de Ruggeveldlaan (de drukke baan met een tram in het midden). Daar steek je over en volgt de brede betonnen weg tot aan een T-punt. Sla rechtsaf en sla opnieuw links af van zodra je een betonnen pad ziet. Dat blijf je volgen tot je aan een weg komt die de ingang vormt van Makro. Daar zit je terug op de 'gewone' wandelroute. Zie onderstaand kaartje.

Het droge voeten alternatief is hier in het blauw aangeduid.

Wie de gewone wandelroute volgt, komt dadelijk aan de Ruggeveldlaan. De Ruggeveldlaan is een drukke brede baan, met een tram in het midden. Je steekt de Ruggeveldlaan over (let op voor de tram!). Je ziet het bord met “Park Groot Schijn”. Ga naar dit bord.

Hier heb je de mogelijkheid om

- ofwel de gewone wandeling te volgen
- ofwel een klein natuur avontuur te beleven (onze absolute aanrader, maar het is wel een beetje omweg), je komt na een toertje bijna terug op dezelfde plek

Wil je de gewone wandeling volgen: volg het onverharde wandelpaadje naar links, dat de Ruggeveldlaan volgt. Even verder kom je aan het Groot Schijn, waar je heel even terug op het verharde voetpad van de Ruggelveldlaan moet. Je steekt het Groot Schijn over en kort erna kan je rechtsaf een onverhard wandelpad inslaan (aan een groene metalen poort).

Wil je liever een kleine natuurlijke zijsprong maken, volgt dan het wandelpad dat van de Ruggeveldlaan weg loopt. Je komt er snel een houten cirkelvormig vlonderpad tegen.

> Heb je kinderen mee, dan is deze grote cirkel en het speelbos er middenin een must. Na het spelen ga je terug naar de Ruggeveldlaan en vervolg je de gewone wandeling.

Natuurliefhebbers gaan nadat ze het ronde vlonderpad aan hun linkerkant gezien hebben best nog verder door, het wandelpad volgend dat nog dieper het gebied in gaat. Je hebt geen andere keuze dan ook in een cirkelvormige beweging na een tijdje terug aan de Ruggeveldlaan uit te komen, want eerst kom je de mooi meanderende Koude Beek tegen (die komt helemaal van de buurt van het Fort 3 in Borsbeek, iets verder mondt ze uit in het Groot Schijn), daarna het Groot Schijn. Koude Beek en Groot Schijn kan je momenteel nergens over steken, maar de stad plant in augustus ’21 een brug over het Groot Schijn zodat dat in de toekomst wel mogelijk wordt. Geniet van de kronkels en de beekbegeleidende natuur.

figuur: in gele stippellijn zie je de optie om het ronde vlonderpad en het speelbos te bezoeken, ofwel de natuurlijke zijsprong langs de meanderen waterlopen.

Voor iedereen geldt dat je, op de Ruggeveldlaan, net voorbij de brug over het Groot Schijn, je rechts een onverhard wandelpad in slaat.

Foto: hier ga je het wandelpad in (rechts in slaan vanaf de Ruggeveldlaan)

Je volgt het onverharde wandelpad tot je een betonnen wandelpad tegenkomt.

Suggestie: wie de samenvloeiing van de Koude Beek met het Groot Schijn wil zien, volgt even rechtsaf het betonnen pad (na even stopt de beton en loopt de weg dood op het Groot Schijn – hier ergens gaat in de toekomst een brug over het Groot Schijn komen). Hou links aan tot je aan de over van het Groot Schijn komt (val niet in het water!). Een klein beetje verder aan je linkerkant kan je de Koude Beek in het Groot Schijn zien lopen.

Figuur: Situering van de samenvloeiing van de Koude Beek met het Groot Schijn.

Je steekt het betonnen wandelpad schuin over om verder te gaan op het onverharde wandelpad (wie even gaan kijken is naar de Koude Beek, slaat uiteraard rechts af, in het onverharde wandelpad).

Je volgt op dit onverharde pad de hele tijd het Groot Schijn.

Na een tijdje kom het onverharde pad samen met een betonnen wandelpad. Een ideaal moment om even te rusten en om de informatie te lezen over het Park Groot Schijn, de reservatiestrook van de A102 en de plannen van de Groene Recreatieve Corridor (op de volgende bladzijden).

i. interessante info: Park Groot Schijn

Info van de stad Antwerpen over het park vind je hier terug:
https://www.antwerpen.be/info/52d5051d39d8a6ec798b46f6/park-groot-schijn

Info van VMPA, de vereniging van natuurgidsen vind je hier terug:
http://www.natuurgidsen-antwerpen.be/wandelgebieden/deurne-groot-schijn

Aan de ontwikkeling van het park ging een ruim participatieproces aan vooraf. De voorzitter van GruunRant, Pol Lermytte, werkte hieraan intens mee. Het participatieproces ontving de Vlaamse Ruimtelijke Planningsprijs. Meer info daarover vind je terug op:
https://dbpubliekeruimte.info/project/park-groot-schijn-antwerpen/

Wil je nog meer info, kijk dan op:
http://www.complexestadsprojecten.be/Paginas/Antwerpen_Park_Groot_Schijn.aspx

i. interessante info: reservatiestrook A102

De voorbije kilometer van de wandeling loopt over de reservatiestrook van de A102, een stuk autostrade die de Vlaamse overheid hier (in de ondergrond) plant.

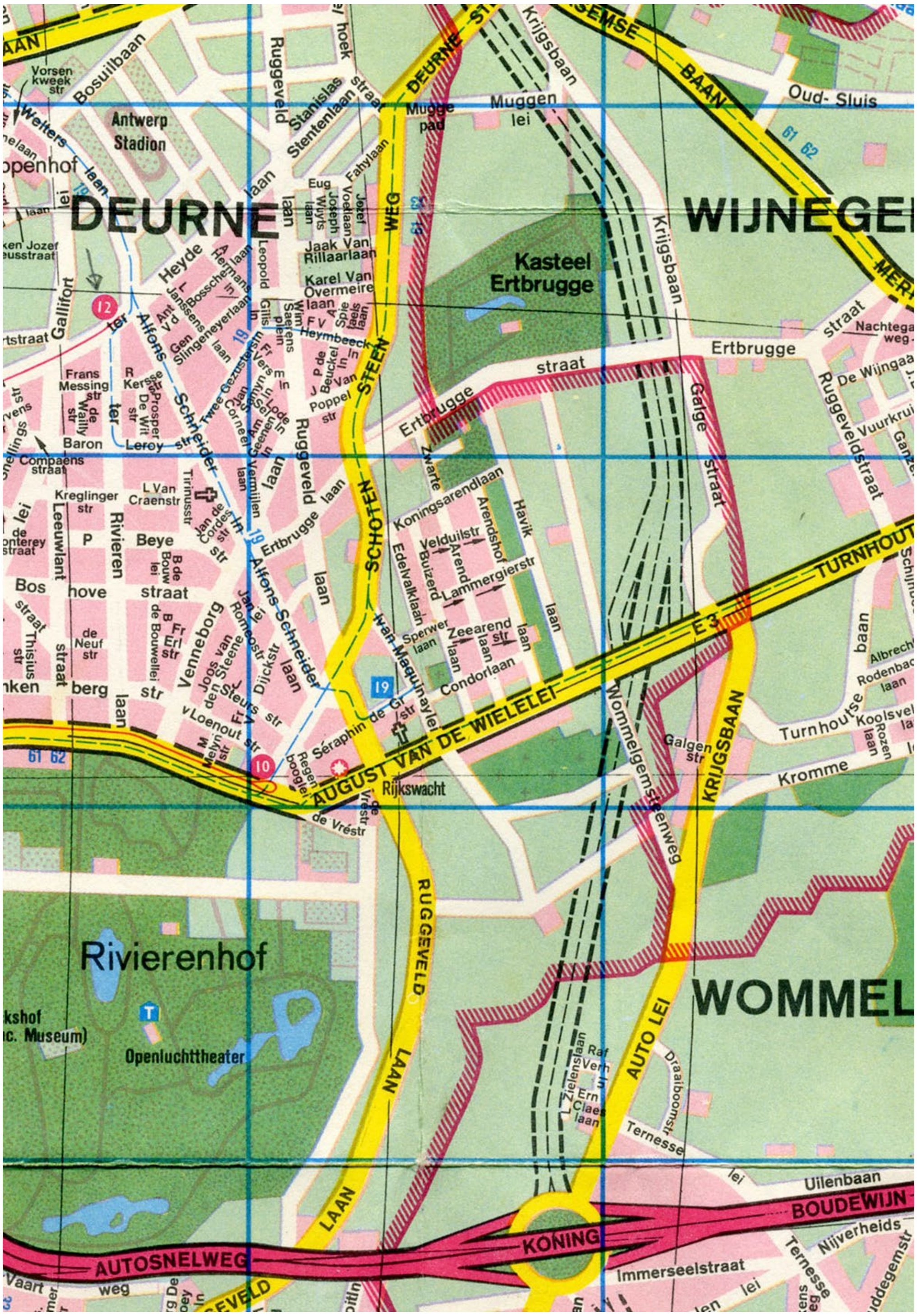

Op een oude wegenkaart uit de jaren ’70 staat de geplande autostrade al ingetekend.

Sinds de jaren ’60 was hier al het plan om een autostrade aan te leggen, die het verlengde zou moeten worden van de A12, tussen Ekeren en het rond punt van Wommelgem. Deze reservatiestrook staat nog altijd ingetekend. Er zijn alsmaar concretere plannen om er een stuk autostrade (A102) te bouwen en om er heel wat extra pijpleidingen in aan te leggen.

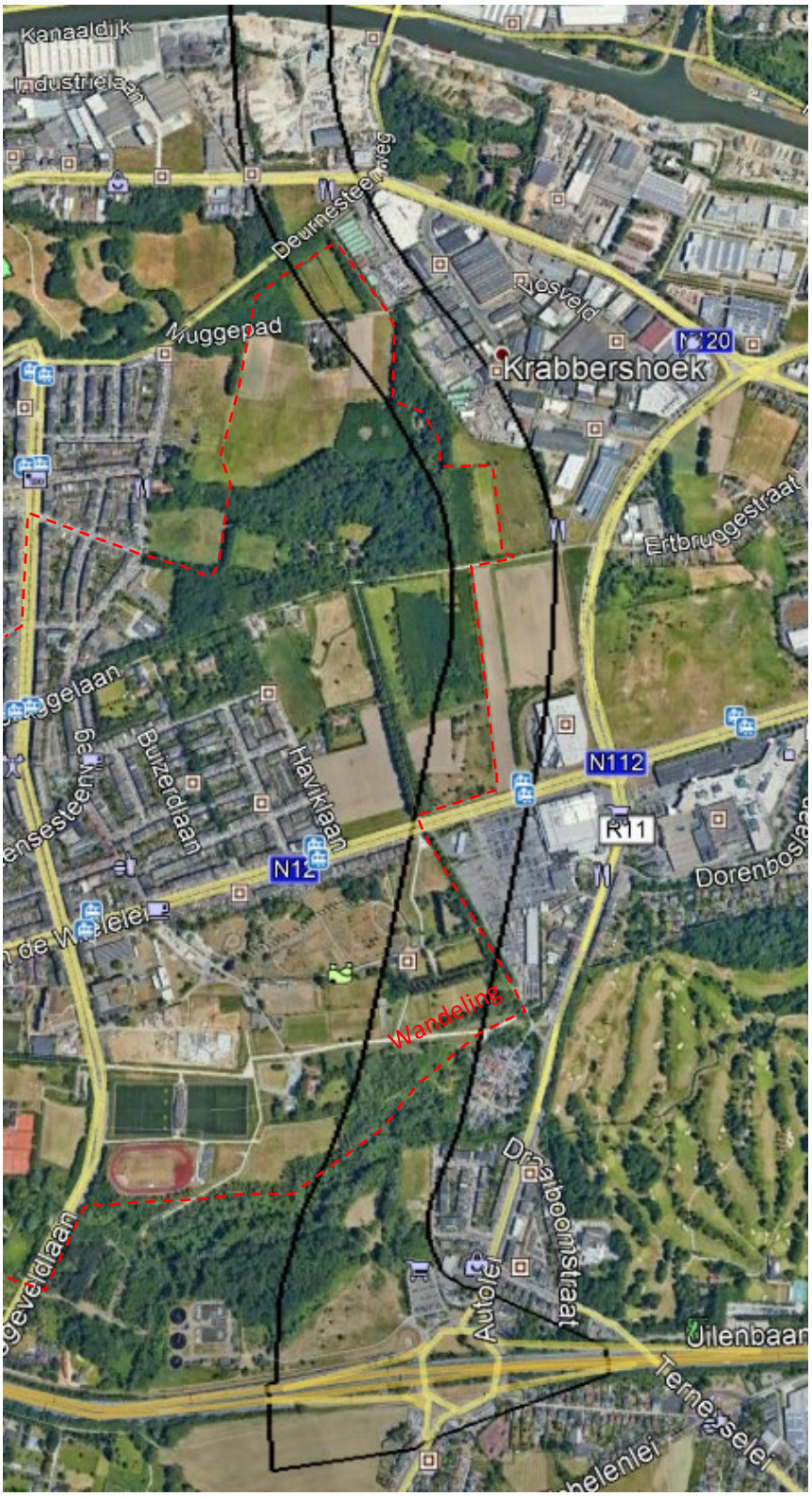

figuur: reservatiestrook loopt over de parking van Makro en over heel wat natuur. De wandeling is er benaderend op aangeduid.

Zie standpunt GruunRant: http://www.gruunrant.org/persbericht-grr-haventrace-20200529.html

i. interessante info: visie Groene Recreatieve Corridor

Geïnspireerd door het idee van GruunRant (behouden, versterken en verbinden van de groene stukken in de stadsrand), beslisten Deurne, Schoten en Wijnegem om hun groengebieden naar elkaar toe te ontwikkelen. Schitterend idee. Omdat er ook grote infrastructuurwerken gepland worden, namen ze het verstandige idee om alvast via allerlei schetsen een visie voor hun gemeenschappelijk gebied uit te werken. Hoe zou het er in de toekomst kunnen/moeten uitzien? Dit leidde tot een plan, genaamd Groene Recreatieve Corridor.

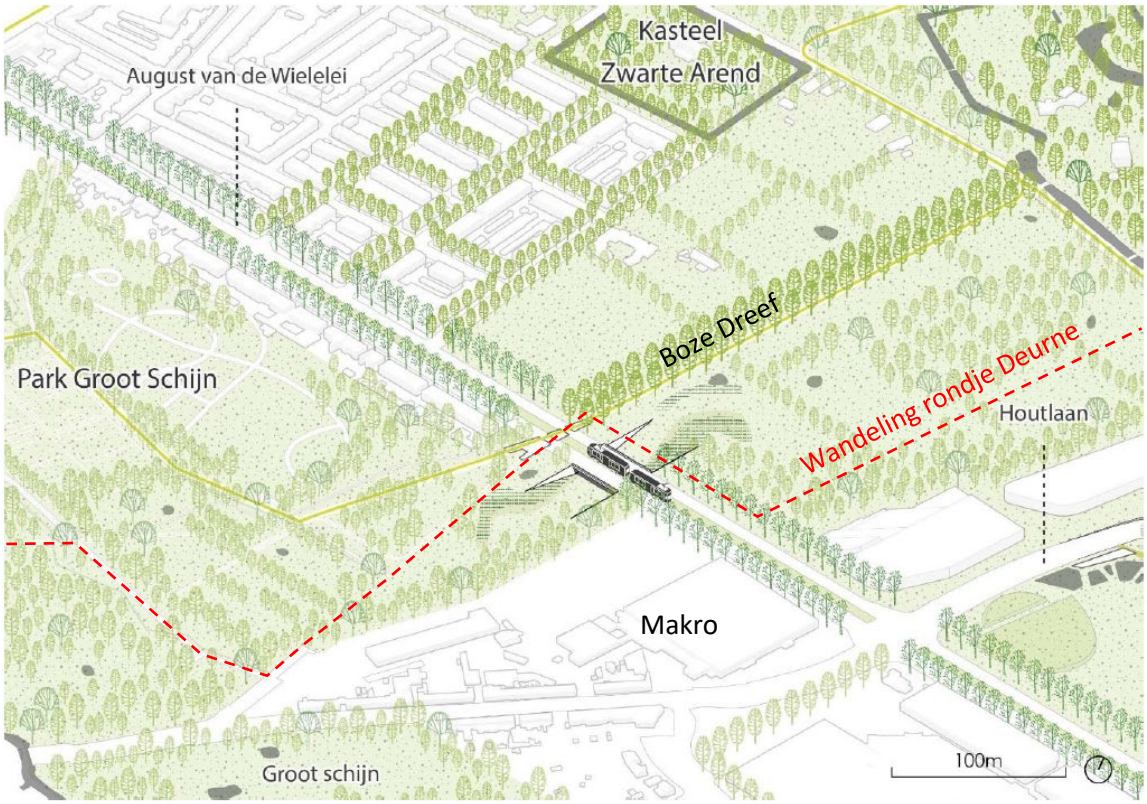

Axonometrie: deelactie 3: verbinding beschermd landschap Ertbrugge naar Park Groot Schijn (Lange Termijn)

figuur: voorstel verbinding Park Groot Schijn met Ertbrugge, onder de August Van de Wielelei.

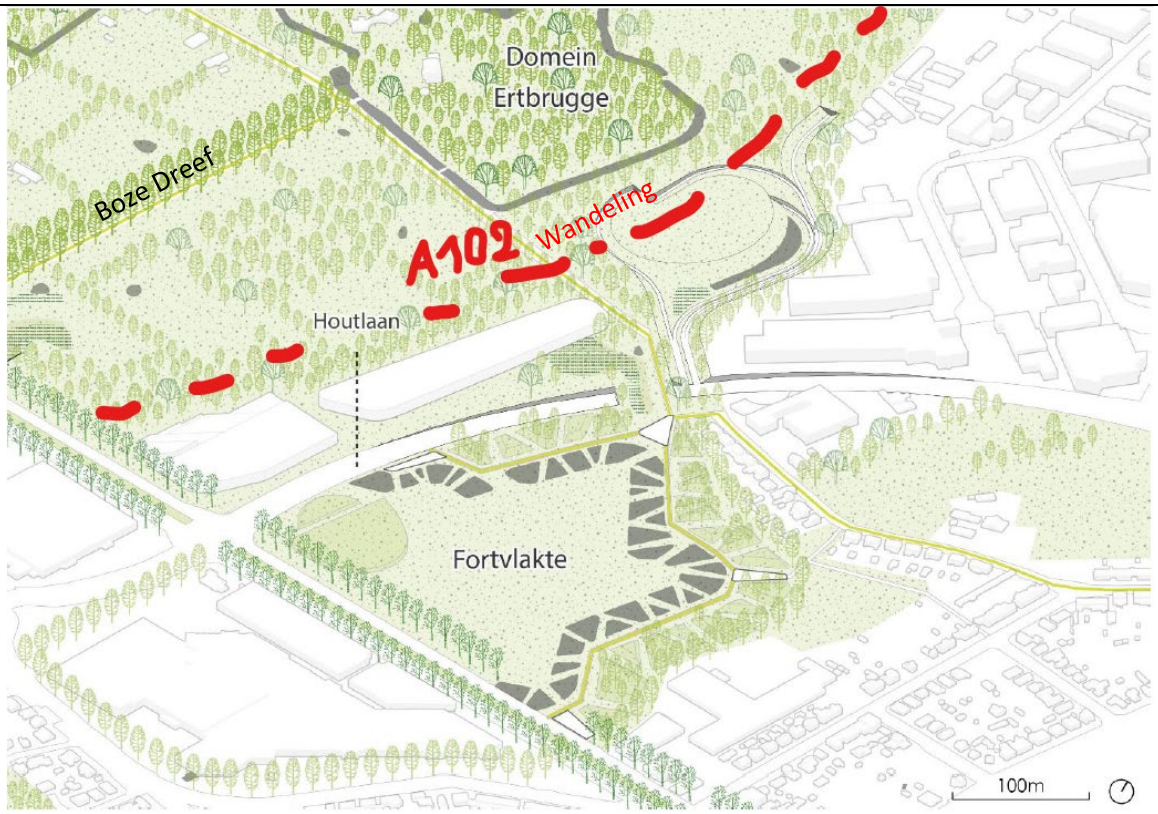

Axonometrie Deelactie 2: verbinding beschermd landschap Ertbrugge naar de Fortvlakte (Lange Termijn)

figuur: toekomstplan met verbinding tussen Fortvlakte (aan overkant Wijnegem shopping) en Ertbrugge, dus over de Houtlaan (de Houtlaan gaat hier in een sleuf). Ook het eventuele op- en afrittencomplex van de ondergrondse A102 staat hier op kaart.

Vervolg van de wandeling (dus nadat de onverharde weg die het Groot Schijn volgde samen komt met een betonnen wandelpad, dat je rechts volgt):

Op het einde van dit traject kom je aan de weg die de toegang is tot Makro. Steek niet over.

Sla linksaf. Je komt op een pad dat overgaat in een stuk oude kasseiweg en daarna in een smal zandpaadje. Dit pad loopt parallel aan de Makro parking. Niet op de parking van Makro lopen!

foto: de plaats waar het brede betonnen wandelpad aan de ingang van Makro komt.

Het wandelpad komt uit op de August Van de Wielelei (brede baan met tramsporen op de middenberm).

Je steekt de August Van de Wielelei over op het zebrapad, gaat naar links aan de overkant en onmiddellijk rechts op de Boze Dreef omzoomd door een dubbele rij lindebomen. Voor je ligt het gebied Ertbrugge.

Eenmaal de brede August van de Wielelei overgestoken en je beland bent aan het begin van de Boze Dreef, heb je de keuze voor de route van 8km ofwel de ingekorte versie van 6km. De ingekorte versie van 6km is rechtdoor de Boze Dreef in, de route van 8km buigt hier rechtsaf.

De keuze tussen 6 of 8km, bij het begin van de Boze Dreef, dus net als je de brede August Van de Wielelei bent overgestoken.

Let op het infobord over de Boze Dreef

Ingekorte versie (6 km):

- Ga rechtdoor, de lange met lindebomen omrande weg (Boze dreef), in een rechte lijn naar het Ertbrugge kasteel. Aan het kasteel gekomen, sla heel even links de (verkeersvrije) Ertbruggestraat in, maar buig heel snel schuin rechtsaf, het GR pad volgend. Dat blijf je volgen door het bos tot je aan de Schotensesteenweg komt.

  (vervolg: zie verder)

Vervolg routebeschrijving 8 km:

- Op de Boze Dreef ga je onmiddellijk rechts op een wandelpad parallel aan de August Van de Wielelei. Volg dit onverharde wandelpad.
- Je neemt het eerste pad links tot op de onverharde verkeersvrije Ertbruggestraat.
- Je slaat rechts af.
- 100m verder sla je linksaf, en onmiddellijk weer links.
- Dit pad neemt onmiddellijk een haakse bocht naar rechts. Een eindje verder is er een haakse bocht naar links (halverwege zie je een infobord over de ‘stakkers van de akkers’) en het pad brengt je in het Ertbruggebos.
- In het bos neem kom je op een T-punt (je ziet de slotgracht van het kasteel van Ertbrugge voor je). Hier sla je rechtsaf. Dit is een GR gemarkeerd pad.
- Je volgt de GR. De GR slaat na een tijdje links af, aan de rand van een weide terug rechts, de rand van de wei volgend. Let op de markeringen op de bomen. Als je deze markeringen zou missen is er geen probleem. Je zit hier op een smalle beboste strook tussen een wei en een bedrijventerrein (aan je rechterkant).
- Na even kom je aan een straat met enkele huizen (straatnaam is Muggelei, maar er is hier geen straatnaambordje). De oranje paaltjes tonen dat er in de ondergrond pijpleidingen liggen. Steek de straat over en blijf rechtdoor gaan.
    - *Opmerking: een kleine ‘short cut’ voor als het erg nat is: na een periode van aanhoudende regen kan ook dit pad erg modderig zijn en zelfs blank staan. Om dit pad te vermijden ga je links op de Muggelei. Je gaat voorbij de huizen en neemt het eerste pad links.*

- Sla even verder linksaf een zandpad in (ca. 50 meter voor je aan de Schotensesteenweg zou komen). Maar niet zonder dat je het schouwspel voor je aanschouwt. Anno april 2021 zie je hier een grote bouwwerf. De bouw van de nieuwe Hoogmolenbrug is net aangevat. Hier moet je toch even stilstaan en het GruunRant verhaal lezen over hoe het project van de Hoogmolenbrug een stuk van de visie van GruunRant aan het realiseren is.

i. interessante info: een rijstrook voor dieren op de nieuwe Hoogmolenbrug

Het Albertkanaal en de bedrijvigheid ernaast is een grote barrière voor het groengebied dat we GruunRant noemen. De visie van de Groene Recreatieve Corridor (zie eerder) vertaalt het idee van GruunRant in een plan. In die visie van Deurne, Schoten en Wijnegem ligt er een Hoogmolenbrug met ecologische verbinding over het kanaal en een groene parkbrug. Het groen aan beide zijden van de brug loopt in dit droombeeld naadloos door tot in Ertbrugge (en aan de kant van Schoten tot in het park van Schoten).

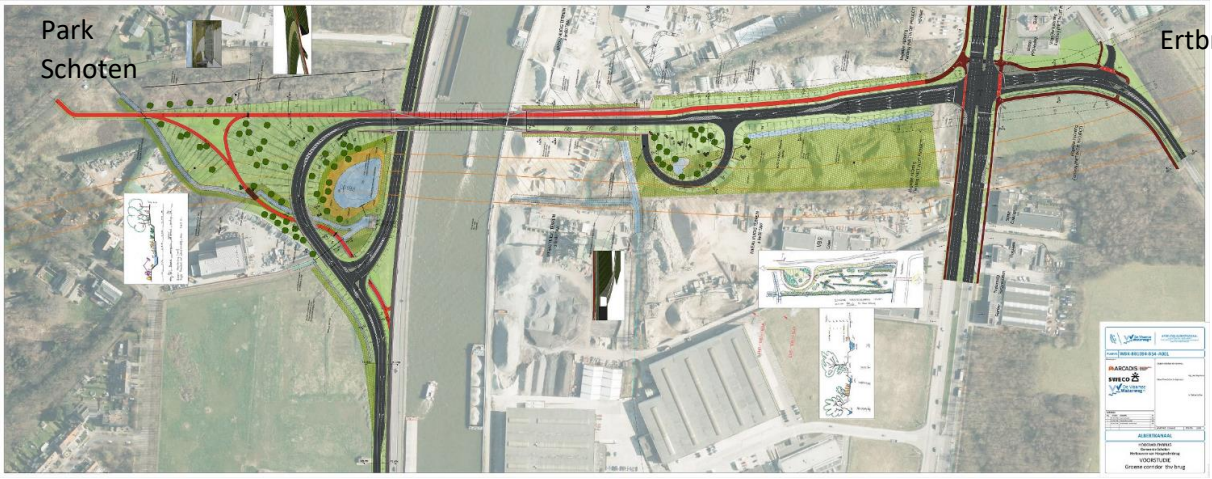

In het vergunde ontwerp worden de twee poten van de brug ecologisch interessante zones, voorzien van ecotunneltjes en natte biotopen.

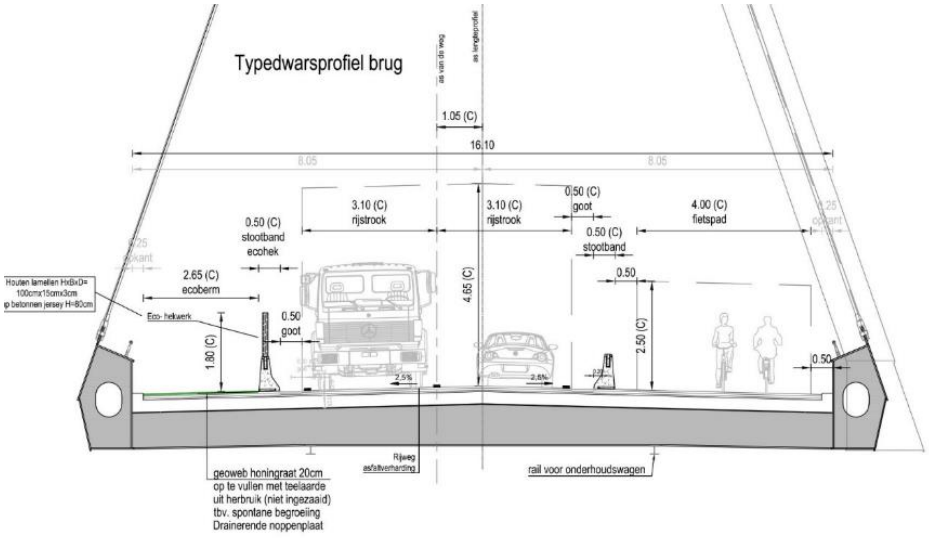

Op de brug komt er een ‘rijstrook voor dieren’, die mooi aansluit op de nieuwe natuur aan beide zijden van de brug.

De parkbrug over het Albertkanaal en het ecoduct over de Bisschoppenhoflaan (twee elementen in de visie van de Groene Recreatieve Corridor) kunnen vermoedelijk pas gerealiseerd worden als onderdeel van het plan voor de A102.

- Na de werf van de nieuwe Hoogmolenbrug gezien te hebben, sla je (zoals eerder al beschreven) linksaf het zandpad in.
- Dit pad blijf je volgen, het pad maakt een bocht naar links. Let op de verschillende bomen die hier aangeplant werden. Ken je ze? Is het moeilijk: probeer eens met de app Plantnet

- Je steekt opnieuw hetzelfde straatje over, wat hier Muggenpad heet (daarnet zat je even in Wijnegem, nu ben je terug in Deurne). Dit pad brengt je langs een weiland (aan je rechterkant grazen meestal schapen, achter de schapen ligt een samentuin waar de buurt groenten teelt), tot aan de bosrand.
- De smalle bosstrook steek je over (dus min of meer rechtdoor blijven gaan). Hier niet rechts inslaan, het smal stukje bos aan je rechterkant is ecologisch erg kwetsbaar en verdraagt weinig betreding.
- Aan de volgende wei steek je een beekje over en vervolg je het wandelpad tot in het bos.
    - *Interessante info: het beekje staat bekend als meestal helemaal droog staand. Sinds kort is dat veranderd, door toedoen van GruunRant. Een beetje verder naar rechts heeft de lokale boswachter op suggestie van GruunRant een dam met zandzakjes in de gracht gelegd. Deze beek is eigenlijk de vroegere Kruiningenloop, een waterloop die wat verder volledig dichtgegooid werd toen in de jaren '60 en '70 de woonwijken werden gebouwd. De beek werd aangesloten op de riolering. Door langere droogteperiodes door de klimaatswijzigingen, heeft Ertbrugge grote problemen met te weinig water. Door de zandzakjes blijft het water in de slotgracht nu veel hoger staan en zal er ook in de zomer een minder groot probleem van droogte zijn. Daar gaat de natuur mee geholpen zijn, maar ook zal Ertbrugge hierdoor beter de woonwijken kunnen verkoelen, als natuurlijke airco. Als je dadelijk aan de Schotensesteenweg komt, kan je door even de Schotensesteenweg rechts te volgen, de zandzakjes in de beek zien liggen.*
      Een superkort filmpje hierover is te zien op Facebook:
      https://www.facebook.com/1174887414/videos/10222969731249814/
- In het bos sla je je rechtsaf, de rand van het weiland volgend. Je zit hier opnieuw op de GR (zie de rood-witte markeringen). Vanaf hier komt de ingekorte route van 6km terug samen met de route van 8 km.
- Even verder kom je uit op de Schotensesteenweg. Voor je ligt de Frans Van Heymbeecklaan.
- Vooraleer je de Schotensesteenweg oversteekt, de Frans Van Heymbeecklaan in, is het zinvol om het verhaal van GruunRant Onthardt te lezen en de concrete onthardingsplannen voor deze straat.

i. interessante info: GruunRant Onthardt en de geplande ontharding in de Frans Van Heymbeecklaan

Zie als introductie ons Youtube filmpje op: https://youtu.be/NY4a2v1wpvE

GruunRant werkt samen met het Regionaal Landschap De Voorkempen en met Antwerpen aan ’t Woord aan het project GruunRant Onthardt. Het doel van het project is om via ontharding de groenstructuur in GruunRant te versterken en alsmaar meer mensen te stimuleren dit voorbeeld te laten volgen. Zo ontstaat er een heuse golf van ontharding. Dit project gebeurt met steun van het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid.

In het project wordt er onder meer gewerkt met vijf concrete onthardingsprojecten, steeds met een extra onthardingspartner. De stad Antwerpen en het district Deurne werken mee het project van de Frans Van heymbeeckstraat uit. In het filmpje zie je een korte uitleg wat onze insteek is in dit project.

Meer info over GruunRant Onthardt: http://www.gruunrant.org/gruunrant-onthardt.html]

Vervolg route (zowel voor de 8km als de ingekorte versie van 6km)

- Steek de Schotensesteenweg over, de Frans Van Heymbeecklaan in.
- De rest van de route is in principe de GR blijven volgen, doorheen woonstraten van Deurne, tot je opnieuw in het Rivierenhof belandt, op de vertrekplek.
    - *Suggestie: maak tijdens de tocht doorheen de woonstraten er een 'wedstrijdje ontharden' van. Probeer zelf plekken te zoeken waar verharding zou kunnen uitgebroken worden, met vervolgens meer groen in de plaats. Zie ook hoe je meer groen begint te zien in het straatbeeld en de voortuintjes naarmate je dichter bij het Rivierenhof komt. Zeker in de lange Venneborglaan kan je op zoek gaan naar die voortuin die volgens jou het beste voorbeeld is dat groen en natuur in het straatbeeld alles aangenamer en leefbaarder maakt. Ben je in een gezelschap, zeker met kinderen, kan je er een leuk tijdverdrijf van maken, tot je terug in het GruunRant gebied belandt.*
- Een bondige samenvatting van de route:
    - Op het einde van de Frans van Heymbeecklaan de Ruggeveldlaan eerst oversteken en dan links volgen.
    - Tweede straat rechts, de Venneborglaan in.
    - De Venneborglaan de hele tijd volgend, tot aan de brede August van de Wielelei.
    - Steek de August van de Wielelei over en vervolg deze aan de overkant naar rechts. Tot je iets verder links kan afslaan, opnieuw het Rivierenhof in. Vervolg dit pad rechtdoor en je komt terug op de vertrekplek (het kasteel in het midden van het Rivierenhof). Aan de achterkant van het kasteel gaat de GR even links en dan terug rechts.

Opmerking: Deze wandeling werd in een eerdere versie uitgetest door Nadia, Cindy, Elisabeth, Bernard, Viviane, Katrien, Rit, Leen, Els en Dirk. Heel erg bedankt!

Disclaimer: Wij zijn geen wandelclub, dus er kunnen in de routebeschrijving hier en daar onvolkomenheden zitten. We hopen vooral dat dit soort van wandelingen, met onze uitleg er bij, boeiend en inspirerend zijn. Alle suggesties voor verbeteringen mag je aan ons doorgeven. Zie www.gruunrant.org voor onze contactgegevens.